

Kuntayhtymän yhtymähallitus

Kokousaika	Torstai 24.9.2009 klo 10.00 – 12.09	
Kokouspaikka	Järvenpään seurakuntaopisto, Neuvotteluhuone Ruiskukka, Järvenpään-tie 640 Y-rakennus, 04400 Järvenpää	
Saapuvilla olleet jäsenet (merkintä puheenjohtajasta)	Varsinainen jäsen	Henkilökohtainen varajäsen
Läsnä ☐	☒ Syväniemi Martti, pj. ☒ Lindberg Arto, vpj. ☒ Kotiranta Pirjo ☒ Palenius Timo ☒ Ahonen Juhani ☒ Pokki Hilikka ☒ Kerkkä Merja-Liisa ☒ Alatalo John ☒ Rahkio Marjatta ☒ Salovaara Risto ☒ Järvinen Anja ☒ Slunga-Poutsalo Riikka ☒ Aaltonen Tero	☐ Lavanti Antti ☐ Pajala Päivi ☐ Nikunen Laura ☐ Vilkki Virpi ☐ Orasmaa Sirkku ☐ Lyly Sakari ☐ Kinnari Sirpa ☐ Tolvanen Veijo ☐ Käkänen Kari ☐ Virtanen Sami ☐ Heikkilä Jussi ☐ Kerijoki Harri ☐ Juusti Mirja
Muut saapuvilla olleet	Markku Niemelä, toimitusjohtaja, esittelijä Seppo Åstedt, hallintojohtaja, pöytäkirjanpitäjä Oili Sauna-aho, palvelupäällikkö; perhepalvelukeskuksen esittelijä Saku Salonen, it-päällikkö; §53 käsittelyn ajan Leena Pöyhönen, talousjohtaja	
Laillisuus ja päätösvaltaisuus	Todetaan kokous lailliseksi ja päätösvaltaiseksi. Kokous todettiin lailliseksi ja päätösvaltaiseksi.	
Asiat ja liitteet	§ 51 - 59 Sivut 77 - 88 Liitteet 4 - 6 Pta-liitteet 36 <small>(esityslistan yhteydessä jaettava perustietoaineisto)</small>	
Pöytäkirjantarkastajien valinta	Valitaan kaksi pöytäkirjan tarkastajaa. Pöytäkirjan tarkastajiksi valittiin Timo Palenius ja Juhani Ahonen.	
Pöytäkirjan allekirjoitus ja varmennus	Puheenjohtaja	Sihteeri
	Martti Syväniemi	Seppo Åstedt
Pöytäkirjan tarkastus	Heti kokouksessa: § Tarkastusaika	Muilta osin: §
	Pöytäkirja on tarkastettu ja todettu kokouksen kulun mukaiseksi. Pöytäkirjan käsittelylehdet on samalla varustettu nimikirjaimillamme. Allekirjoitukset	
Pöytäkirja on pidetty yleisesti nähtävillä	Paikka ja pvm 25.9.2009	
	Allekirjoitus	
	toimistos sihteeri	Marjaleena Siren

- § 51 Tiedoksi yhtymähallitukselle
- § 52 Toiminnan suunnittelu ja budjetointi 2010
- § 53 It:n suuntaviivat 2009 - 2011
- § 54 Etevan esimiesvalmennuksen hankintapäätöksen hyväksyminen
- § 55 Rekrytoinnin kehittäminen sijaishankinnan osalta
- § 56 Toimivalta Eteva kuntayhtymässä vuonna 2010
- § 57 Etevan toimenpiteet kuntien vaikeutuvassa rahoitustilanteessa
- § 58 Palvelujohtajan irtisanoutuminen
- § 59 Muut asiat

Kokouksen alussa kuultiin palvelupäällikkö Oili Sauna-ahon esittely perhepalvelukeskusten toiminnasta.

Puheenjohtajan esityksestä kokouksen työjärjestystä muutettiin siten, että ensimmäiseksi käsitellään §53 ja viimeisenä §52.

§ 51

Tiedoksi yhtymähallitukselle

1 Jäsenkuntien kunnan- ja kaupunginhallituksen pöytäkirjanotteita Yhteisöjen toiminnan sopeuttamisesta vuonna 2009

- Pta-liite 36 Nurmijärven kunnanhallitus 17.8.2009 § 271
- Ehdotus Toimitusjohtaja esittää, että yhtymähallitus päättää
- 1 merkitä asian tiedoksi saaduksi.
- Päätös Yhtymähallitus päätti esityksen mukaisesti.

§ 52**Toiminnan suunnittelu ja budjetointi 2010**

Etevan toiminnassa painottuvat vuonna 2010 - 2012 ensivaiheessa kuntayhtymän talouden tasapainottaminen tuottavuusohjelmassa määriteltyjen suuntaviivojen mukaisesti. Suunnitteluvuosina kuntayhtymän tuottamien palvelujen hinnat eivät voine nousta reaalisesti juuri lainkaan. Jo vuoden 2009 - 2011 suunnitelmassa edellytettiin, että kuntayhtymäfuusioon liittyvät kustannukset tulee kyetä poistamaan vuoteen 2011 mennessä.

Yksi keskeisistä onnistumiskysymyksistä on Lammin laitospalvelujen hajautus, tarvittavat henkilöstön uudelleen järjestelyt ja tyhjenevistä toimitiloista irtautuminen. Laitoshoidon hajautus edellyttää myös palvelusisältöjen ja toteutustapojen uudelleen ajattelua. Tärkeä kysymys on terveydenhuollon ja kehitysvammahuollon uudelleen yhteistyö, lähinnä erikoissairaanhoidon kanssa. Tämä työ on jo aloitettu.

Palvelutoiminnan volyymissa on heilahtelua. Kunnilla on edelleen suurehko tarve tilata asumispalveluja erilaisille erityisryhmille, lähinnä vaativimpiin tarpeisiin. Tarvitaan myös Hothat- palveluja ja muita vastaavia vaativia palveluja, joiden kysyntää on hieman vaikeampi ennakoida, koska palvelutarve syntyy usein erilaisista kriiseistä. Näiden palvelujen osalta rahoitusmallin arviointi on paikallaan suunnittelukaudella. Asumista varten tarvitaan asuntoinvestointeja, joiden rahoitus pyritään hoitamaan ensisijassa ARA :n avustuksin, korkotukilainoin ja vuokratuotoin. Työ- ja päivätoiminta ja asiantuntijapalvelut ovat taantuman / laman vuoksi epävakammassa asemassa. Niistä karsitaan tilaajien toimesta helpoimmin. Kuntayhtymän palvelukokonaisuus on kuitenkin rakennettu siten, että työ- ja päivätoiminta ja asiantuntemus kuuluvat siihen. Muutostarve peruskonseptissa on arvioitava välittömästi.

Palvelutoiminnan peruskäsitelmiä ovat mm:

- yksilöllisyys, joka tunnistaa sen, että vaikuttavan palvelun tulee ottaa huomioon yksilön tarpeet, tilanne ja omat näkemykset
- läheisyys, joka tarkoittaa, että palvelu pääsääntöisesti tuotetaan mahdollisimman lähellä asiakkaalle tuttua sosiaalista ja fyysistä ympäristöä, kotiseudulla. Tähän perustuu palvelun hajautus. Poikkeuksia voi olla sekä asiakkaan oman intressin tai vaativan tai lyhytaikaisen palvelutarpeen vuoksi. Myös rakennemuutostilanne on väliaikaisesti tässä mielessä ristiriitainen vaihe.

Ehdotus

Toimitusjohtaja esittää, että hallitus päättää

1. käydä taloussuunnitelma- ja talousarvioehdotuksen jatkovalmistelua ohjaavan keskustelun sekä antaa mahdolliset ohjeet jatkovalmistelua varten.

Päätös

Yhtymähallitus kävi taloussuunnitelma- ja talousarvioehdotuksen jatkovalmistelua ohjaavan keskustelun ja edellytti ripeitä toimenpiteitä palvelurakennemuutoksen osalta siitä aiheutuvien taloudellisten rasitteiden minimoimiseksi.

§ 53**Etevan It:n suuntaviivat 2009 - 2011**

It-palveluiden tehtävä on toimia tukitoimintona, joka teknisillä ratkaisulla ja it-tuella mahdollistaa kustannustehokkaasti toimintaedellytykset palvelutuotannolle. It:n suuntaviivat ovat osa Etevan riskienhallintapolitiikkaa.

Etevan toimintaympäristölle ominaista on toimiminen maantieteellisesti hajautetusti. Operatiivisen toiminnan järjestelmien perustana on integroitavuus ja tietovarasto-ajattelu. It-ympäristö on Etevan käytössä, ei asiakaskäytössä.

Tietoturvallisuudella tarkoitetaan tietojen, järjestelmien ja palvelujen suojaamista normaali- ja poikkeusoloissa hallinnollisten ja teknisten toimenpiteiden avulla. It-palvelut vastaa teknisestä tietoturvasta, mutta jokaisella käyttäjällä on oma käyttäjänvastuunsa.

Järjestelmien tekniselle tuelle on määritelty it-palveluiden kiireellisyysluokat. Koko kuntayhtymän toimintaan vaikuttavien järjestelmien vika- ja häiriötilanteet ohittavat aina muut tukitehtävät. Koko kuntayhtymässä käytettävien palvelutoimintaan liittyvien ohjelmien hankinnat päättää toimitusjohtaja johtoryhmän esityksestä.

Etevan It:n suuntaviivat 2009 – 2011 on jaettu hallituksen jäsenille.

Ehdotus

Toimitusjohtaja esittää, että hallitus hyväksyy Etevan It:n suuntaviivat 2009 - 2011 edellä esitetyn mukaisesti.

Päätös

Yhtymähallitus päätti esityksen mukaisesti.

§ 54**Etevan esimiesvalmennuksen hankintasopimuksen hyväksyminen**

Etevan strategian toimeenpano edellyttää osaavaa johtamista ja esimiestyötä. Suuri osa Etevan toimintayksiköiden esimiehistä (N = 75) on suorittanut joko aiemman opistotasaisen perustutkinnon tai ammattikorkeakoulun perustutkinnon, joissa johtamisen, esimiestyön ja hallinnon osuudet ovat minimaaliset esimiestehtävien vaativuuteen verrattuina. Työnantajana Eteva haluaa varmistaa henkilöstönsä osaamisen sekä osaavan henkilöstönsä pysymisen kuntayhtymän palveluksessa. Esimiesvalmennuksen hankinta ja sisällön suunnittelu on käsitelty johtoryhmässä 3.4.2009

Eteva pyysi rajoitettua hankintamenettelyä käyttäen esimiesvalmennuksen tarjoukset neljältä (4) ammattikorkeakoululta, joihin kolmelta (3) saatiin vastaus määräaikaan mennessä. Tarjoukset arvioitiin kokonaistaloudellisten kriteerien perusteella, joiden mukaan Lahden ammattikorkeakoulun tarjous oli edullisin.

Opiskelijavalinnassa painottuvat työtehtävien vaativuus, opiskelumotivaatio ja realistiset mahdollisuudet suoriutua opinnoista. Opiskelijaksi lähtevältä edellytetään takaisinmaksusitoumusta, mikäli hän keskeyttää opinnot tai eroaa Etevan palveluksesta opintojen aikana tai kahden (2) vuoden kuluessa opintojen päättymisestä.

Tarjousmenettelyyn liittyvät asiakirjat ovat nähtävissä hallituksen kokouksessa.

Ehdotus: Toimitusjohtaja esittää, että hallitus hyväksyy esimiesvalmennuksen hankintapäätösesityksen ja puheenjohtaja allekirjoittaa sen.

Päätös: Yhtymähallitus päätti esityksen mukaisesti.

§ 55**Rekrytoinnin kehittäminen sijaishankinnan osalta**

Palvelutoiminnan luonteen, henkilöstön ikärakenteen ja naisvaltaisuuden huomioiden Etevassa tulee olemaan määräaikaisen sijaistyövoiman tarvetta. Ensisijaisesti esimiehiltä edellytetään henkilöstön poissaolotilanteissa sisäisiä töiden uudelleen järjestelyjä ja henkilöstöratkaisuja.

Tavoitteena on sijaishankinnan keskittäminen ja yhtenäisten toimintatapojen luominen. Tällä hetkellä jokainen esimies tekee sijaishankintaa ja käyttää paljon työaika välilliseen työhön eli sijaisten tavoittamiseen puhelimitse, tekstiviesteillä ja sähköpostilla sekä palvelussuhteen ehtojen ja palkanmaksun selvityksiin. Hankinta saattaa kohdistua samanaikaisesti samoihin henkilöihin.

Sijaishankinnan kehittäminen ja keskittäminen Etevan omana työnä on arvioitu. Vahvuutena on kokemus keskitetyn sijaishankinnan toimivuudesta ja rekrytointihenkilöstön osaaminen. Ongelmiksi nousevat kilpailu muiden sosiaali- ja terveysalan työnantajien kanssa samoista työntekijöistä, organisaation hajanaisuus ja po. toiminnassa välttämättömän tietojärjestelmän puute.

Vaihtoehtoisena ratkaisuna on selvitetty yhteistyömahdollisuuksia kolmen (3) jo toimivan kunnallisen henkilöstöpalveluyrityksen kanssa, joilla on jo käytössä toiminnassa välttämättömät; osaaminen, suunnitellut toimintamallit, laaja sijaisrekisteri ja tietojärjestelmät. Henkilöstöpalveluyritykset toimivat sijaishenkilöstön työnantajina, joten yhteistyösopimusten myötä esimiesten työaika vapautuisi sijaishankinnasta ja palvelussuhteen hoitoon liittyvien asioiden hoidosta, samoin palkanlaskennan tehtävät vähentyisivät sijaishenkilöstön osalta. Kaksi (2) henkilöstöpalveluyritystä on valmis aloittamaan sopimusneuvottelut Etevan kanssa. Henkilöstöpalveluyrityksistä ja yhteistyösopimuksen ehdoista annetaan lisäselvitys hallituksen kokouksessa.

Yhteistyömahdollisuuksien selvittäminen on käsitelty johtoryhmässä 3.4.2009 ja yhteistyötoimikunnassa 13.5.2009.

Ehdotus Toimitusjohtaja esittää, että hallitus hyväksyy yhteistyösopimuksen valmistelun jatkamisen esiteltujen henkilöstöpalveluyritysten kanssa

Päätös Yhtymähallitus päätti esityksen mukaisesti.

§ 56**Toimivalta Eteva kuntayhtymässä vuonna 2010**

Kuntayhtymän hallintosäännön 4 §:n mukaan yhtymähallitus voi toimivaltaansa alaiselleen toimielimelle, yhtymähallituksen puheenjohtajalle ja viranhaltijoille. Siirto-oikeus ei koske asioita, jotka on laissa säädetty yhtymähallituksen ratkaistavaksi. Yhtymähallitus voi asiasta päättäessään antaa toimivallan siirtoa ja käyttöä koskevia rajoituksia.

Yhtymähallituksen on pidettävä voimassaolevista toimivallan siirtoa koskevista päätöksistä luetteloa.

Liite 4

Liitteessä 4 on kuvattu Eteva kuntayhtymän organisaatio, johtamisorganisaatio ja toimivalta.

Liite 5

Liitteeseen 5 on koottu hallituksen puheenjohtajalle, viranhaltijoille ja työsuhteessa oleville työnjohdollisille esimiehille siirrettävä toimivalta. Toimivallan siirroilla pyritään siihen, että valta ja vastuu ovat siellä missä toiminta tosiasiallisesti tapahtuu.

Ehdotus

Toimitusjohtaja esittää, että yhtymähallitus päättää

- 1 siirtää toimivaltaa kuntayhtymän yhtymähallituksen puheenjohtajalle ja viranhaltijoille liitteen 5 mukaisesti ja
- 2 että toimivallan siirtoa koskevat asiat tulevat voimaan 1.1.2010 alkaen.

Päätös

Yhtymähallitus päätti esityksen mukaisesti.

Päätöksen jakelu

hallituksen puheenjohtaja ja viranhaltijat sekä työsuhteessa olevat työnjohdolliset esimiehet, joille toimivaltaa on siirretty, vastuuyksiköt erillisellä tiedotteella
henkilökunta erillisellä tiedotteella

§ 57**Etevan toimenpiteet kuntien vaikeutuvassa rahoitustilanteessa**

Useilta kunnilta (8 jäsenkuntaa) on tullut muiden kuntayhtymien ja kunnallisten yhteisöjen ohella myös Etevalle ohjeita hinta- tai kustannuskehityksen rajaamiseksi ja erilaisiksi muiksi toimenpiteiksi. Etevan hallitus on käsitellyt po. kirjeet.

Liite 6

Liitteessä 6 on vastaus Etevan toimenpiteistä otsikkoasiassa omistajakuntien ja muiden tilaajien hallituksille.

Ehdotus:

Toimitusjohtaja esittää, että hallitus hyväksyy liitteen 6 mukaisen ehdotuksen vastaukseksi omistajakuntien ohjaukseen.

Päätös

Yhtymähallitus päätti esityksen mukaisesti.

58 §**Palvelujohtajan irtisanoutuminen**

Palvelujohtaja Timo Heiskala on irtisanoutunut Eteva kuntayhtymän palvelujohtajan virasta 1.9.2009 alkaen.

Ehdotus

Toimitusjohtaja esittää, että yhtymähallitus päättää

1 myöntää palvelujohtaja Timo Heiskalan eron palvelujohtajan virasta 1.9.2009 alkaen.

Päätös

Yhtymähallitus päätti esityksen mukaisesti.

59§

Muut asiat

Riikka Slunga-Poutsalo esitti huolestuneisuutensa Etevan tiedotuksesta (Etevan kotisivut) sekä Lammilta Lahteen siirtyneiden kehitysvammaisten asemasta.

Hilkka Pokki Osallistuu Kehitysvammaisten Uudenmaan tukipiirin järjestämään verkostoseminaariin 24.-26.10.2009 Viking Mariellalla Helsingistä Tukholmaan.

Muutoksenhakukiellot (liitetään pöytäkirjaan)	
Kieltojen perusteet	Seuraavista päätöksistä ei saa tehdä kuntalain 91 §:n mukaan oikaisuvaatimusta eikä kunnallisvalitusta , koska päätös koskee vain valmistelua tai täytäntöönpanoa. § 51, 52, 53, 55, 56, 57, 58
	Seuraaviin päätöksiin ei saa hakea muutosta valittamalla , koska päätöksestä voidaan tehdä kuntalain 89 §:n 1 mom. mukaan kirjallinen oikaisuvaatimus. § 54
	Seuraaviin päätöksiin ei saa hakea muutosta valittamalla HLL:n* 5 §:n 2 mom./ muun lainsäädännön mukaan. * Hallintolainkäyttölaki (586/1996) Pykälät ja valituskieltojen perusteet §

Oikaisuvaatimusohjeet	
Oikaisuvaatimusviranomainen ja -aika	Seuraaviin päätöksiin tyytymätön voi tehdä kirjallisen oikaisuvaatimuksen 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista Eteva kuntayhtymän yhtymähallitukselle ja se on toimitettava ennen oikaisuvaatimusajan päättymistä osoitteella PL 43, 04601 MÄNTSÄLÄ, käyntiosoite Einontie 1, 04600 MÄNTSÄLÄ, puh. 020 692 100, faksi 020 692 111, info@eteva.fi . § 54
Oikaisuvaatimusoikeus ja oikaisuvaatimuksen sisältö	Oikaisuvaatimuksen voi tehdä asianosainen eli se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa tai kuntayhtymän jäsenkunta ja sen jäsen . Oikaisuvaatimusajan määräaika laskettaessa ei tiedoksisaantipäivää lueta määräaikaan. Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, seitsemän päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä, saantitodistuksen osoittamana aikana tai erilliseen tiedoksisaantitodistukseen merkittynä aikana. Jäsenkunnan ja sen jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, kun pöytäkirja on asetettu yleisesti nähtäväksi. Oikaisuvaatimuksessa on ilmoitettava: <ul style="list-style-type: none"> • muutoksenhakijan nimi, postiosoite, kotikunta ja puhelinnumero; • päätös, johon haetaan muutosta; • miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi; • muutosvaatimuksen perusteet. Oikaisuvaatimus on sen tekijän allekirjoitettava ja siihen on liitettävä: päätös, johon oikaisua haetaan joko kopiona tai alkuperäisenä ja asiakirjat, joihin vedotaan. Jos muutoksenhakijan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos laatijana on joku muu henkilö, oikaisuvaatimuksessa on ilmoitettava myös allekirjoittajan ammatti, asuinkunta ja postiosoite. Asiakirjat on toimitettava viranomaisen asiointiosoitteeseen, postitse, sähköisesti tai lähetin välityksellä lähettäjän omalla vastuulla. Postiin asiakirjat on jätettävä niin ajoissa, että ne ehtivät perille ennen oikaisuvaatimusajan päättymistä. Jos määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä tai muu sellainen päivä, jolloin virastoissa ei työskennellä, saa oikaisuvaatimuksen toimittaa ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Kuntayhtymän yhtymähallitus

Valitusosoitus (liitetään pöytäkirjaan)	
Valitusviranomainen, mistä valitusaika alkaa ja valitusaika	Seuraaviin päätöksiin voidaan hakea muutosta kirjallisella valituksella . Oikaisuvaatimuksen johdosta annettuun päätökseen saa hakea muutosta kunnallisvalituksin vain se, joka on tehnyt oikaisuvaatimuksen. Mikäli päätös on oikaisuvaatimuksen johdosta muuttunut, saa päätökseen hakea muutosta kunnallisvalituksin myös jäsenkunta ja sen jäsen. Valitusaika alkaa päätöksen tiedoksisaannista.
	Kunnallisvalitus §
	Valitusviranomainen: Helsingin hallinto-oikeus PL 120 (Ratapihantie 9), 00521 HELSINKI Valitusaika on 30 päivää
	Hallintovalitus §
	Valitusviranomainen: Helsingin hallinto-oikeus PL 120 (Ratapihantie 9), 00521 HELSINKI Valitusaika: _____ päivää
	Muu valitusviranomainen §
Valitusviranomainen: Valitusaika _____ päivää	
Muu valitusviranomainen §	
Valitusviranomainen: Valitusaika _____ päivää	
Tuomioistuinten ja eräiden muiden oikeushallintoviranomaisten suoritteista perittävistä maksuista annetun lain (701/93) 3 §:n nojalla muutoksenhakijalta peritään oikeudenkäyntimaksua hallinto-oikeudessa 89 € ja markkinaoikeudessa 223 €. Maksuista lisää osoitteessa http://www.oikeus.fi/12747.htm .	
Valituskirjelmä	Valituskirjelmässä on ilmoitettava <ul style="list-style-type: none"> • valittajan nimi, ammatti, asuinkunta ja postiosoite • päätös, johon haetaan muutosta • miltä osin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi • muutosvaatimuksen perusteet <p>Valituskirjelmä on valittajan tai valituskirjelmän muun laatijan omakätisesti allekirjoitettava. Jos ainoastaan laatija on allekirjoittanut valituskirjelmän, siinä on mainittava myös laatijan ammatti, asuinkunta ja postiosoite.</p> <p>Valituskirjelmään on liitettävä päätös, josta valitetaan, alkuperäisenä tai viran puolesta oikeaksi todistettuna jäljennöksenä sekä todistus siitä päivästä, josta valitusaika on luetava.</p>
Valitusasiakirjojen toimittaminen	Valitusasiakirjat on toimitettava valitusviranomaiselle ennen valitusajan päättymistä. Omalla vastuulla valitusasiakirjat voi lähettää postitse tai lähetin välityksellä. Postiin valitusasiakirjat on jätettävä niin ajoissa, että ne ehtivät perille ennen valitusajan päättymistä.
Lisätietoja	Yksityiskohtainen oikaisuvaatimus/valitusosoitus liitetään pöytäkirjanotteeseen.